

ULUSLARARASI 3B YAZICI TEKNOLOJİLERİ
VE DİJİTAL ENDÜSTRİ DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF 3D PRINTING
TECHNOLOGIES AND DIGITAL INDUSTRY

ISSN:2602-3350 (Online)

URL: <https://dergipark.org.tr/ij3dptdi>

POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYENİN BİBLİYOMETRİK ANALİZ İLE İNCELENMESİ

REVIEW OF POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL WITH BIBLIOMETRIC ANALYSIS

Yazarlar (Authors): Mert Becan^{id*}, Gül Banu Dayanç Kıyat^{id}

Bu makaleye şu şekilde atıfta bulunabilirsiniz (To cite to this article): Becan M., Kıyat G.B.D., "Pozitif Psikolojik Sermayenin Bibliyometrik Analiz İle İncelenmesi" *Int. J. of 3D Printing Tech. Dig. Ind.*, 5(3): 550-559, (2021).

DOI: 10.46519/ij3dptdi.917236

Araştırma Makale/ Research Article

Erişim Linki: (To link to this article): <https://dergipark.org.tr/en/pub/ij3dptdi/archive>

POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYENİN BİBLİYOMETRİK ANALİZ İLE İNCELENMESİ

Mert Becan^a * Gül Banu Dayanç Kıyat^b

^aHaliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim, İşletme Bölümü, TÜRKİYE

^bHaliç Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Öğretim Üyesi, TÜRKİYE

* Sorumlu Yazar: mert_becan@hotmail.com

(Geliş/Received: 15.04.2021; Düzeltme/Revised: 13.06.2021; Kabul/Accepted: 30.11.2021)

ÖZ

Bu çalışma pozitif psikolojik sermaye konusunu bibliyometrik olarak incelenmesini amaçlamaktadır. Pozitif psikolojinin şirketlerin çalışma ortamına uyarlanması pozitif örgütsel davranış olarak tanımlanmaktadır. Pozitif örgütsel davranış boyutları olan umut, iyimserlik, dayanıklılık ve öz yeterlilik ise pozitif psikolojik sermayeyi meydana getirmektedir. Bibliyometri belirli alanlar arasında ilişkiler kurarak regresyon ve kolerasyon gibi istatistiksel teknikler ile faktör analizleri yapılması hususunda sağladığı kolaylıklar sayesinde araştırmacılar tarafından kullanılmaktadır. Araştırma, Web of Science 'dan elde edilen 149 yayın üzerinde yapılmıştır. Bu amaçla Web of Science'tan elde edilen veriler Citespace II programına aktarılmış ve analiz bu program aracılığıyla yapılmıştır. Pozitif psikolojik sermaye ile ilgili Web of Science aracılığıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların 2004 yılında başladığı, 2004 ile 2010 yılları arasında 17 çalışmanın yapıldığı, 2011 yılından sonra çalışmaların kayda değer bir şekilde arttığı ve 2016 yılı ile 2021 yılları arasında 91 çalışmanın literatürde yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırma analizi sonucunda pozitif psikolojik sermayenin en çok işletme, ekonomi, yönetim ve psikoloji alanında yer aldığı görülmektedir. Dergiler arasında en çok Journal of Organizational Behaviour, Journal of Management ve Personnel Psychology dergilerinin öne çıktığı tespit edilmiştir. Ülkeler içerisinde öncü ülkelerin ABD, Çin, Güney Kore ve Türkiye olduğu, buna karşın yayınların büyük bir kısmının İngilizce dilinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Pozitif Psikoloji. Pozitif Psikolojik Sermaye. Bibliyometrik Analiz. Citespace

REVIEW OF POSITIVE PSYCHOLOGICAL CAPITAL WITH BIBLIOMETRIC ANALYSIS

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine the issue of positive psychological capital bibliometrically. The adaptation of positive psychology to the working environment of companies is defined as positive organizational behavior. Hope, optimism, resilience and self-efficacy, which are positive organizational behavior dimensions, constitute positive psychological capital. Bibliometry is used by researchers by establishing relationships between certain fields and making it easier to perform factor analysis with statistical techniques such as regression and correlation. The research was carried out on 149 publications acquired from Web of Science. For this purpose the data acquired from Web of Science were transferred to the Citespace II and the analysis was made through this program. When the studies on positive psychological capital through Web of Science were analyzed, it was presented that the studies started in 2004, 17 studies conducted between 2004 and 2010, the studies increased significantly after 2011, and 91 studies were included in the literature between 2016 and 2021. As a consequence of the research analysis, it is seen that positive psychological capital mostly takes part in the fields of business, economics, management and psychology. Journal of Organizational Behavior, Journal of Management and Personnel Psychology were the most prominent journals. The leading countries are USA, China, South Korea and Turkey, however, most of the publications were prepared in English language.

Keywords: Positive Psychology. Positive Psychological Capital. Bibliometrical Analysis. Citespace

1. GİRİŞ

Psikolojinin İkinci Dünya Savaşından önce üç temel amacı vardır. Birincisi ruhsal hastalıkları tedavi etmek, ikincisi bireylerin yaşamlarını daha iyi hale getirerek daha iyi bir hayat sağlamak ve sonuncu amaç da bireylerin üstün yeteneklerini keşfetmek için potansiyellerini ortaya çıkarmaktır [1-2]. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ve ekonomik krizlerin etkisi ile psikologlar ilk amaç olan hastalıkların tedavisinde yani mevcut sorunları çoğunlukla depresyon, şiddet, ırkçılık ve hastalıkları gidermek için uğraşmışlardır.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde yukarıda bahsi geçen ikinci ve üçüncü amaçların ihmal edildiği fark edilmiş ve iki misyon üzerinde 1998 yılından itibaren Seligman tarafından ağırlıklı olarak çalışılmaya başlanmıştır [3]. Bu noktada Seligman vd. psikolojinin hayatı nasıl yaşanabilir olduğu konusunda bilgi üretmediğini iddia etmektedir. Seligman vd. önderliğinde ortaya çıkan pozitif psikoloji hareketi; psikolojinin sadece olumsuz düşünceleri araştıran düşünce mantığına bir tepkidir, Pozitif psikolojinin anormal tarafları üzerinde çalıştığına, olumlu yönlerini kuvvetlendirmeye çalışmadığına dikkati çekmiş ve psikolojik çalışmaların sonunca elde edilen bulguların insanları daha başarılı, sağlıklı ve mutlu olmasını öğretmek için kullanılmasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır [4].

Pozitif psikolojinin önemli olmasının esas nedeni, ruhsal bozuklular ile ilgilenen klinik psikolojideki dengesizliğin fark edilmiş olmasıdır. Problemlerin çözümüne odaklanılmışken, insanların olumlu özellikleri göz ardı edilemeye başlanmıştır. Ancak insan genetiğinde olumlu özellikler vardır ve gelişmeye açıktır [5].

Yapılan çalışmalar neticesinde psikolojinin insan davranışlarının negatif ve patolojik yönleri üzerinde yoğunlaşmasına tepki göstermek ve de insanların yaşamlarını zenginleştiren olumlu özelliklerine dikkat çekmek için pozitif psikoloji düşüncesi doğmuştur. Amerikan Psikolojisine yeni bir kavram ekleyerek bunu pozitif psikoloji olarak tanımlamışlardır [5]. Böylelikle psikolojinin sorunları engellemeye çalışan veya yaşanan sorunlar neticesinde ortaya çıkan olumsuz davranışları tedavi ederek, insanı güçlendirmeye çalışan yönüne ilaveten, bireylerin ve örgütlerin bilimsel yöntemler aracılığı ile gelişmesini sağlamak için yaşamdaki pozitif olayların da incelenmesi ve anlaşılması gerektiği üzerinde durulmaya başlanmıştır [6].

İnsan kaynaklarının önemi ve örgüt çalışanlarının doğru yönlendirilmesi pozitif psikolojik sermaye konusunun temelini oluşturmaktadır [7]. Örgütlerin ve şirketlerin günümüz ortamında yaşanan yoğun rekabet içerisinde avantaj sağlamak için gerekli stratejiler ve insan kaynaklarının iyi yönetilmesi gerekliliği sebebi ile psikolojik sermayenin rekabet avantajı sağlamak için insan kaynağını temel almasından ötürü bu konu üzerinde araştırmalar yapılması ve derinlemesine incelenmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Bu hususta pozitif psikolojinin incelenmesi, yoğun rekabetin yaşanmış olduğu piyasalarda şirketlerin ve çalışanlarının sorunlar ile daha kolay başa çıkabilmeleri ve onları başarıya taşıyacak olan stratejilerin geliştirilmesi açısından önemli bir rol üstlenerek, yapılan çalışmalara katkı sağlayacaktır.

2. POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE

Pozitif psikolojiyi temel alarak örgütlere daha geniş bir yaklaşım olan Pozitif örgütsel okul kavramı; şirketlerde çalışan kişilerin bireysel yetenekleri ile ilgilenmektedir. Pozitif örgüt okulu, pozitif psikoloji yardımı ile problemler ve sorunlu zamanlarda örgütlerin ayakta kalmasını sağlayacak pozitif yetenekleri ortaya koyan Michigan Üniversitesi çalışmalarına dayanmaktadır. Diğer bir yaklaşım ise Luthans'ın önderliğinde Nebraska Üniversitesinde bulunan Pozitif Örgütsel Davranış fikridir. Pozitif Örgütsel okul geniş bir açıdan örgütsel açıklamalarda bulunurken Pozitif Örgütsel Davranış ise bireysel psikolojik değerlendirmeler öne çıkmaktadır [8].

Günümüz rekabet koşulları içerisinde örgütler ve şirketler kuruluş amaçlarının gereği olarak kazanç sağlama ve büyüme amacındadır. Şirketler çalışanlarının verimliliklerinin artırılması hususunda çalışmalar yapmaktadırlar. Örgütlerin ve işletmelerin rekabet koşulları içerisinde başarılı olması ve büyümesi amacı ile örgütlerin en fazla ihtiyaç duydukları gereksinimler arasında, çalışanların örgüte

karşı nasıl davranması gerektiği, sorumluluk düzeyleri, tutum ve davranışları ile bilgi ve birikimlerini, örgüt için nasıl kullanabilecekleri onlardan istenen olgulardır [9].

Çalışanların bilgi ve becerilerinden oluşan insan sermayesi ve kişilerin arasındaki ilişkileri belirten sosyal sermaye kavramlarının örgütlerin içerisindeki rolleri günümüzde önem kazanmaktadır. İnsan kaynağına değer verme ve yönlendirme açısından araştırmalara örgütsel psikolojik sermaye konu olmaktadır. Örgütsel psikolojik sermaye kavramı, genellikle pozitif psikolojideki araştırmalardan ortaya çıkmakta ve pozitif psikolojik sermayeyi örgütsel alana pozitif örgütsel davranış taşımaktadır [10].

Psikolojik sermaye diğer sermaye biçimleri kadar önemli olmak ile birlikte sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamak için nadir olan insan kaynağına dayandığı belirtilmektedir [11]. Başka bir deyişle pozitif psikolojik sermaye, bireylerin güçlü olan yanlarının ortaya çıkarılarak, elde edilen tecrübe ya da bireye sağlanan çeşitli eğitim fırsatları ile bireyin değiştirebildiği ve geliştirebildiği özelliklerinin toplamı olarak değerlendirilmektedir [12].

Pozitif örgütsel davranışın en iyi şekilde açıklayan dört boyut iyimserlik, umut, öz yeterlilik ve dayanıklılıktır. Pozitif psikolojik sermaye ise bu boyutları hepsini oluşturmaktadır.

Çizelge 1. Psikolojik Sermaye Boyutları ve Yönleri [13]

Boyut	Yön	Katkı
Öz Yeterlilik	Bugün ve gelecek odaklı	Bir hedef doğrultusunda çaba sarf etme istekliliği ve zorluklara açık olmayı sağlamaktadır.
Umut	Gelecek odaklı	Hedeflere ulaştıracak stratejik tepki ve planlamanın yanı sıra bu hedefleri gerçekleştirmeyi arzulamayı ve hedefleri oluşturmayı sağlamaktadır.
İyimserlik	Gelecek odaklı	İstenmeyen olayların olumsuz etkilerine karşı mesafe koymayı ve istenen olayların pozitif etkilerini artırmayı sağlamaktadır.
Dayanıklılık	Geçmiş ve şimdiki zaman odaklı	Geçmişteki veya şimdiki zamandaki istenmeyen olayların, stres faktörlerinden kurtulmayı ve mevcut durumun korunmasını, hatta iyileştirilmesini sağlamaktadır.

Psikolojik sermaye bileşenleri;

- Öz yeterlilik- Kendisine verilen görev ve sorumlulukları layık olduğu şekilde bitireceğine dair kendine güven duyma,
- Umut – Hedefe ulaşmak ve amaçlarını gerçekleştirmek için ısrar etmek ve buna uygun stratejiler geliştirmek,
- İyimserlik – Şimdiki zamanda ilerisi için başarılı olacağına dair inanç
- Psikolojik dayanıklılık- Problemler ile karşılaşıldığında çözüm yolu bulup hedeflere ulaşabilme gücünde olma.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma pozitif psikolojik sermayenin bibliyometrik olarak incelenmesini kapsamaktadır. Bibliyometri belirli alanlar arasında ilişkiler kurarak regresyon ve kolerasyon gibi istatistiksel teknikler ile faktör analizleri yapılması hususunda sağladığı kolaylıklar sayesinde araştırmacılar tarafından kullanılmaktadır [14]. Bu amaçla Web of Science'tan elde edilen veriler Citespace II programına aktarılmış ve analiz bu program aracılığıyla yapılmıştır. Web of Science'a "Pozitif psikolojik sermaye" yazılmış ve 149 yayına ulaşılmıştır. Bu yayınlar arasındaki birliktelikleri ortaya çıkarmak için sosyal ağ analizi yapılmasına imkân tanıyan Citespace II programı kullanılmıştır.

3.2. Bibliyometri

Bibliyometri köken olarak eski Yunanca kitap anlamına gelen “biblio” ve “metrikus” kelimesinden türeyen ve ölçü birimi anlamına gelen metric kelimelerinden meydana gelmiştir [15]. Akademik makaleleri istatistiksel ve sayısal analizler ile inceleyen Bibliyometri, 1920’li yıllarda dile getirilmeye başlanmış ve E.Wyndham Hulme tarafından 1922 yılında Cambridge Üniversitesinde ders olarak verilmiştir. Hulme bibliyometriyi, “Belge sayma yolu ile bilim ve teknoloji süreçlerinin aydınlatılması” olarak açıklamıştır [16]. 1980’li yıllardan sonra artan bibliyometri çalışmaları önceleri enformatikçilerin, matematikçilerin ve sosyologların ilgi alanı iken, araştırma merkezlerinin çoğalması ve bilişim sektöründeki gelişmeler, internet kullanımı gibi faaliyetlerin artması ile ilgi odağı olmuştur [17].

Bibliyometri, belgelerin ya da yayınların konu, yazar, atıf yapılan kaynaklar ve bunun gibi hususların analizleri ile ilgilenmektedir. Bunun sonucunda ulaştığımız bibliyometrik veriler ile bilimsel iletişim sürecinin nasıl gerçekleştiği araştırılabilir [18].

Bibliyometrik analiz kavramı çeşitli istatistik teknikler ile incelenen alanda yayınlanmış çalışmaların alıntılarını, anahtar kelimeleri, yazar arasındaki ilişkileri, teorik ve pratik konuları analiz ederek o disiplindeki gelişmelerin izlenmesini ve değerlendirilmesini amaçlayan bir yaklaşımdır [19-20].

Başka bir deyişle araştırılmak istenen konular ile alakalı değerlendirmeler istatistiksel yöntemler kullanılarak bulunmaktadır [21]. Ayrıca Bibliyometrik araştırmalar ülke, kurum ya da ekoller arasında karşılaştırmalar yapılmasına da imkân vermektedir [22]. Bununla birlikte Bibliyometrik analiz bir enstitünün, bir araştırmanın, bir alanın yapısının ya da dinamiklerinin analiz edilmesi için de kullanılır [23].

Araştırmaları bilişsel ve yapısal olarak tanımlama amacıyla olan bibliyometrik yöntemlerin konu alanında büyük ölçüde literatür bulunmaktadır. Bu konuda ortak atıflar, eş kelimeler listesi ve bibliyografik eşleştirme gibi yöntemlerle atıf verilen kaynakların analizleri yapılmaktadır [24]. Bilimsel dergilerde yayınlanan makale, araştırma notlar ve bunun gibi benzer yayınlar atıflar içermektedir. Atıflar ortak noktaları olan çalışmaların arasındaki bağı oluşturmaktadır ve atıf indeksinde bu bağlar üzerine inşa edilmiştir [25].

Bibliyometrik yöntemler bilimsel alanların ve disiplinlerin gelişmelerini haritalandırmak için yaygın olarak kullanılır. Bibliyometrik teknikler 4 temel kategoriye ayrılmaktadır; bunlar atıf analizi, bibliyografik eşleme, ortak kelime analizi ve ortak yazar analizidir [26].

Pozitif psikolojik sermayeyi pozitif örgütsel alana taşıyan pozitif örgütsel davranışın bibliyometrik olarak incelendiği çalışmaları incelediğimizde, gözümüze Türkiye’de Karaboğa’nın [27] “*Journal of Organizational Behavior*” dergisinin son 25 yıldaki yayınlanan örgütsel davranış makaleleri üzerine yaptığı bibliyometrik analiz çalışması göze çarpmaktadır. Bununla beraber Sott ve arkadaşlarının [28] iş ve örgütsel psikolojinin Web of Science ve Scopus veritabanlarından 1919 ile 2019 yılları arasında 8,966 adet dökümanın incelendiği bibliyometrik çalışma son dönem bibliyometrik çalışmalarda önemli bir yer tutmaktadır. Bir başka analiz ise 21.Yüzyıldaki iş stresinin endüstriyel örgütsel psikolojideki yeri hakkında yapılan bibliyometrik araştırmadır [29].

Ayrıca günümüzde Endüstri 4.0 ve dijital dönüşüm organizasyonlar üzerinde etkili olmaktadır. Bu hususta ortaya çıkan bulut bilişim, yapay zekâ ve bunun gibi konulardaki gelişmelere bağlı olarak ekonomik bir değere sahip bütün nesnelere bilgi ve iletişim teknolojileri vasıtası ile iletişim kurmasına dayalı akıllı bir üretim süreci olarak açıklanmaktadır [30]. Günümüzde Endüstri 4.0 sürdürülebilirliği hususunda bibliyometrik çalışmalar bulunmaktadır [31].

4.BULGULAR

4.1 Yayın sayısı

Pozitif psikolojik sermaye ile ilgili Web of Science aracılığıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların 2004 yılında başladığı, 2004 ile 2010 yılları arasında 17 çalışmanın yapıldığı, 2011 yılından

sonra çalışmaların kayda değer bir şekilde arttığı ve 2016 yılı ile 2021 yılları arasında 91 çalışmanın literatürde yer aldığı tespit edilmiştir. Yayın sayılarına yönelik veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

4.2 Yayın Türleri

Pozitif psikolojik sermaye ile ilgili Web of Science aracılığıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde yayınların %78’ini makaleler oluşturmaktadır. Bu alanda yapılan bildiri sayısı ise 27’dir. Makale ve bildiriler toplam çalışmaların %96’sını oluşturmaktadır. Geri kalan %4’ü oluşturan çalışmalar ise, 2021 yılına ait erken basım makaleler, kitap bölümü, inceleme ve özet bildiriden oluşmaktadır. Yayın türlerine yönelik veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

4.3 Yayın Dilleri

Pozitif psikolojik sermaye ile ilgili Web of Science aracılığıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde toplamda 149 yayından 143’ünün İngilizce dilinde hazırlandığı, İspanyolca ve Türkçe iki yayının ilgili literatürde yer aldığı, Korece ve Malayca yayınların sayısının 1 olduğu tespit edilmiştir. Yayın dillerine yönelik veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Çizelge 2. Wos Verilerinin Dağılım Tablosu

Yıllar	Frekans (n)	Yüzde (%)~
2004-2010	17	11,5
2011-2015	41	27,5
2016-2021	91	61
Toplam	149	100
Yayın Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)~
Makale	116	78
Bildiri	27	18
Toplam	149	100
Yayın Türleri	Frekans (n)	Yüzde (%)~
İngilizce	143	95,973
İspanyolca	2	1,342
Türkçe	2	1,342
Korece	1	0,671
Malayca	1	0,671
Toplam	149	100

4.4 Kelime Analizi

Citespace II aracılığıyla yapılan kelime analizi sonucunda Pozitif psikolojik sermaye konusunda yapılmış olan çalışmalar içerisinde en çok kullanılan kelimeler kullanım sayısı ve merkezilik derecelerine göre şekil 1’de olduğu gibi görünmektedir.

Şekil 1. Pozitif Psikolojik Sermaye’nin Kelime Analizi

4.5 Yazar Ağı

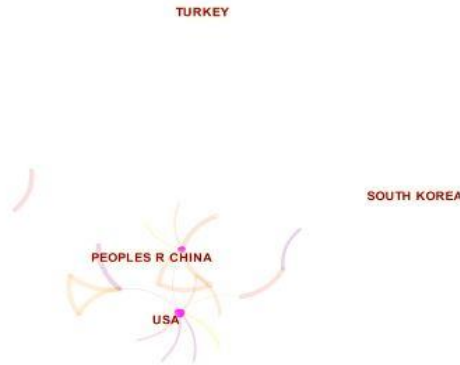
Pozitif psikolojik sermaye alanında çalışan yazarların en çok hangi araştırmacıdan yararlandığını gösteren yazar ağı analizinde araştırmacılar en çok 15 atıf ile Fred Luthans adlı yazara atıf vermişlerdir. James B. Avey adlı yazar bu alanda 13 atıf ile en çok atıf alan 2. yazar olmuştur. Kyle W. Luthans adlı yazar ise 4 atıf ile 3. Sıradadır. Yazar ağına yönelik şekil, Şekil 2’de yer almaktadır.

Şekil 2. Pozitif Psikolojik Sermayenin Yazar Ağı Analizi

4.6 Ülke Ağı

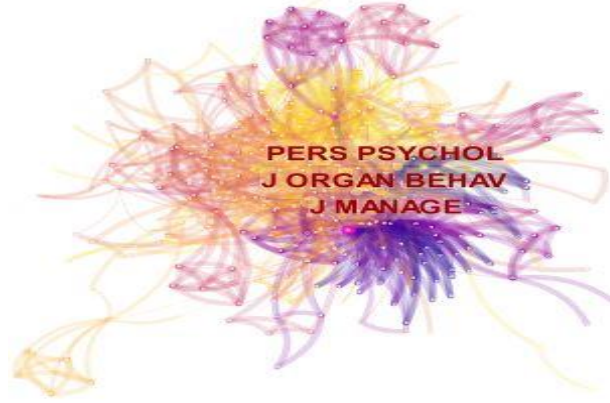
Pozitif psikolojik sermaye alanında çalışan yazarların en çok hangi ülkelerden olduğunu tespit etmek amacıyla ülke ağı analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda Pozitif psikolojik sermaye alanında yapılan çalışmaların 35 tanesi Amerika Birleşik Devletleri’nde, 28 tanesi Çin’de, 17 tanesi Güney Kore’de, 12 tanesi Türkiye’de ve 10 tanesi Tayvan’da yapılmıştır. Alanın öncü ülkesi Amerika Birleşik Devletleri olmuştur. Pozitif psikolojik sermaye alanında çalışan yazarların ülke ağı analizi Şekil 3’te yer almaktadır.

Şekil 3. Pozitif Psikolojik Sermaye’nin Ülke Ağı Analizi

4.7 Dergi Ağı

Pozitif psikolojik sermaye alanında çalışan yazarların yayınlarının en çok hangi dergilerde yayımlandığını belirlemek üzere dergi ağı analizi yapılmıştır. Çalışmaların 104 atıfıyla en çok atıf verdiği dergi Journal of Organizational Behaviour olmuştur. Journal of Management bu alanda 98 atıf ile en çok atıf alan 2. Dergi konumundadır. Alanda en çok atıf alan 3. dergi ise 93 atıf ile Personnel Psychology dergisi olmuştur. Dergilerin atıf ağı analizi Şekil 4’te yer almaktadır.

Şekil 4. Pozitif Psikolojik Sermaye'nin Dergi Ağı Analizi

4.8 Alan Ağı

Pozitif psikolojik sermaye alanında yapılan çalışmaların en çok hangi alanlarda yapıldığını tespit etmek üzere alan ağı analizi yapılmıştır. Alan ağı analizinin sonucuna göre çalışmalar sırasıyla İşletme ve ekonomi alanında, Yönetim alanında ve Psikoloji alanında önderlik yapmaktadır. Yayınların ağı analizi Şekil 5'te yer almaktadır.

Şekil 5. Pozitif Psikolojik Sermaye'nin Alan Ağı Analizi

5. SONUÇ

Citespace II programı ile görselleştirilen pozitif psikolojik sermayenin bibliyometrik analizi sonucunda pozitif psikolojik sermayenin en çok işletme, ekonomi, yönetim ve psikoloji alanında yer aldığı görülmektedir. Dergiler arasında en çok Journal of Organizational Behaviour, Journal of Management ve Personnel Psychology dergilerinin öne çıktığı tespit edilmiştir. Ülkeler içerisinde öncü ülkelerin ABD, Çin, Güney Kore ve Türkiye olduğu, buna karşın yayınların büyük bir kısmının İngilizce dilinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Fred Luthans, James B. Avey, Kyle W. Luthans'ın alana önderlik yapan yazarlar olduğu tespit edilmiştir. Kelime analizi ile yayınlarda en çok kullanılan kelimelerin, duygu, davranış, umut, performans ve iş tatmini olduğu görülmüştür. Günümüzde küresel sermayenin önde gelen ülkesi ABD, Dünya Endüstriyel üretim ve ticareti açısından en büyük gücü haline gelen Çin, Güney Kore ve gelişmekte olan Türkiye gibi ülkelerde, küresel rekabette doğru konumda yer almak, ekonomik ve yönetsel gelişmeyi devam ettirmek adına şirket çalışanlarının psikolojik sermayesi önemli rol oynamaktadır.

Günümüzde örgütsel davranış ve çalışan nitelikleri açısından Endüstri 4.0 ve dijital dönüşüm süreci önemli rol oynamaya başlamıştır. Endüstri 4.0 olarak adlandırılan dijital dönüşüm farklı teknolojileri bir çatı altında toplayan bir üst kavram olarak karşımıza çıkmaktadır [32]. Dikkat çeken diğer bir konu günümüzde endüstri 4.0 dijital dönüşüm sürecinde sosyo ekonomik etkileri bakımından insan kaynaklarının değişimi ve ayrıca şirketlerde bu yeni sürecin şirket çalışanlarının üzerindeki etkileri önemli rol oynamaktadır. Organizasyonların birçok departmanına dijital dönüşümü adapte etmeleri ileride birçok konuda onlara rekabet avantajı sağlayacaktır. Ülkemizde bilgi teknolojileri, otonom robotlar ve 3D yazıcılar üretim departmanlarında kullanılmaya başlanmış ve özellikle 3D yazıcıların parçalarının daha az maliyetle tedarik edilmesi, şirketler için önemli bir rekabet avantajı olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla beraber firmalar açısından birçok avantaj sağlayan dijital dönüşüm, üretim departmanlarında görev alan çalışanların işsiz kalma korkusu ile motivasyonlarına ve pozitif psikolojik sermaye birikimine olumsuz etkilere yol açmaktadır [33].

Endüstri 4.0 sürecinde daha çok hissedilen yapay zeka tartışmaları insan emeğinin bir ikamesi yerine geçmesi anlamına gelmekte ve insanoğlunun konumunu korumak için yapay zekanın zayıf kaldığı duygusal zeka, sosyal zeka ve yaratıcılık gibi beşeri niteliklerine ağırlık vermesi gerekmektedir [34]. Bu hususlar dikkate alındığında gelişmekte olan ülkemizde, genç nüfus ve nitelikli insan gücü açısından psikolojik sermayenin doğru yönde değerlendirilmesi, iş dünyasındaki ilerlemenin ve artan rekabet ortamında doğru ve kaliteli çalışanların, şirketlerin girmiş oldukları yarışta bir adım öne geçmesine yardımcı olacaktır.

Günümüze yaklaştıkça pozitif psikolojik sermaye ile ilgili çalışmaların arttığı, konunun Türk araştırmacılar tarafından da araştırıldığı belirlenmiştir. Konu ile ilgili yapılan yayınlar arasında makalelerin sayısı dikkat çekicidir. Ancak alanda WoS verilerine göre yazılmış bir kitap bulunmamaktadır. Kitap bölümü ise 2 adet ile sınırlıdır. Bundan sonraki çalışmalarda pozitif psikolojik sermaye üzerine yayın yapan öncü dergilerin bibliyometrik analizleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Hodges, T.D., “An Experimental Study of the Impact of Psychological Capital on Performance, Engagement and the Contagion Effect” A Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy, University of Nebraska, Nebraska, 2010.
2. Luthans, F., Youssef, C.M., “Human, Social, and Now Positive Psychological Capital Management: Investing in People for Competitive Advantage”, *Organizational Dynamics*, Vol.33, Issue 2, Pages 143-160, 2004.
3. Linley, A.P., Joseph S., Harrington S., Wood A.M., “Positive Psychology: Past, Present, and (Possible) Future”, *The Journal of Positive Psychology*, Vol.1, Issue 1, Pages 3-16, 2006.
4. Seligman, M.E.P., “Positive Social Science”, *APA Monitor*, Vol.29, Issue 4, Pages 2-5, 1998.
5. Gable, S.L, Haidt, J., “What (and why) is Positive Psychology?”, *Review of General Psychology* , Vol. 9, Issue 2, Pages 103-109, 2005.
6. Luthans, F., “Positive organizational behavior: Developing and Managing psychological strengths”, *Academy of Management Executive*, Vol. 16, Issue 1, Pages 57–72, 2002.
7. Luthans, F., Avey J.B, Avolio, B.J., Norman, S.M., Combs G.M, “Psychological Capital Development: Toward a Micro – intervention”, *Journal of Organizational Behavior*, Vol.27, Issue 3, Pages 387-393, 2006.
8. Luthans, F., Yousseff, C. M., Avolio, B. J. “Psychological capital: Developing the human competitive edge”, Oxford University Press, New York, 2007.
9. Bingöl, D., “İnsan Kaynakları Yönetimi”, sayfa 2-3, Beta yayınevi, İstanbul,2013.
10. Seligman, M.E.P., Csikszentmihalyi, M., “Positive Psychology: An introduction”, *American Psychologist*, Vol.55, Issue 1, Pages 5-14, 2000.

11. Corner, K.J., “Exploring the reliability and validity of research instruments to examine secondary school principals” Authentic leadership behavior and psychological capital, Unpublished Phs Thesis, The University of Arizona, Tucson, Arizona, 2015.
12. Luthans, F., Youseff, C. M., “Emerging Positive Organizational Behavior”, *Journal Management*, Vol.33, Issue 3, Pages 321-349, 2007.
13. Page, L.F., Donohue, R., “Positive Psychological Capital: A Preliminary Exploration of the Construct”, Monash University Department of Management Working Paper Series, 51(4):1-10,2004
14. Subramanyam, K., “Bibliometrics Studies Of Research Collaboration: A Review”, *Journal of information Science*, Vol.6, Issue 1, Pages 33-38, 1982.
15. Sengupta, I., “Bibliometrics, Infometrics, Scientometrics And Librametrics: An Overview”.*Libri International Journal of Libraries and Information Systems*, Munchen, Vol. 42, Issue 2, Pages 75-98,1992.
16. Pritchard, A., “Statistical Bibliography or Bibliometrics”, *Journal of documentation*, Vol.25, Issue 4, Pages 348-349, 1969.
17. Karasözen, B., Bayram, Ö., Zan, B.U., “1997-2006 Türkiye Bilim Göstergeleri Analizi”, [1997-2006 Analysis Turkey Science Indicators] [article in Turkish], *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, Cilt 23, Sayı 1, Sayfa 4-21, 2009.
18. Al, U., Tonta, Y., “Atıf Analizi: Hacettepe üniversitesi kütüphanecilik bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar”, [Citation Analysis: References cited in Hacettepe University Librarianship Department theses] [article in Turkish], *Bilgi Dünyası*, Cilt 5, Sayı 1, Sayfa 19-47, 2004.
19. Zupic, I., Cater T., “Bibliometric Methods In Management and Organization”, *Organizational Research Methods*, Vol.18, Issue 3, Pages 429-472, 2015.
20. McBurney, M.K., Novak P.L., “What is bibliometrics and why should you care?”, *Professional Communication Conference*, 108-114, Portland, 2002.
21. Besimoğlu, C., “Türkiye’deki Ziraat Fakültelerinin Tarımsal Araştırma Eğilimleri 1996-2011 Yıllarının Bibliyometrik Analizi”, *Doktora Tezi*, [Bibliometric Analysis of the Faculty of Agriculture Agricultural Research Trends 1996-2011 Year in Turkey] [Thesis in Turkish], Hacettepe Üniversitesi, Ankara. 2015.
22. Al, U., “Türkiye’nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım”, *Doktora Tezi*, [Turkey's Scientific Publications Policy: An Approach Based on Bibliometric Citation Index] [Thesis in Turkish], Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2008.
23. Cobo, M. J., Lopez-Herrera A.G., Herrera-Viedma, E., Herrera. F., “Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperativestdy among tool”, *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, Vol. 62, Issue 7, Pages 1382-1402, 2011.
24. Small., H. G., “A Co-citation Model Of A Scientific Speciality: A Longitudinal Study Of Collagen Research”, *Social Studies of Science*, Vol.7, Issue 2, Pages 139-166, 1977.
25. Garfield, E., “Citation indexing: Its theory and application in sicence, technology and humanities”, Wiley, New York, 1979.
26. Köseoglu, M.A., Rahimi R., Okumus F., Liu, J., “Bibliometrics studies in tourism”, *Annals of Tourism Research*, Cilt.6, Sayı 1, Sayfa 180-198, 2016.
27. Karaboğa, A.H., “Örgütsel Davranış Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi”, *Yüksek Lisans Tezi*, [Bibliometric Analysis of Organizational Behavior Research] [Thesis in Turkish], Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, 2019.

28. Sott, M.K., Bender, M.S., Furstenau, L.B., Machado, L. M., Cobo, M.J., Bragazzi, N.L., “100 Years of Scientific Evolution of Work and Organizational Psychology: A Bibliometric Network Analysis From 1919 to 2019”, *Frontiers in Psychology*, Vol.11, Issue 1, Pages 1-15, 2020.
29. Cassar, V., Bezzina, F., Fabri, S., Buttigieg, S.C., “Work Stress in the 21 st Century: A Bibliometric Scan of the First 2 Decades of Research in This Millenium”, *Psychologist-Manager Journal*, Vol.23, Issue 2, Pages 47-75, 2020.
30. Aksoy, S., “Değişen Teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0’ı anlamaya dair bir giriş”, [Changing Technologies and Industry 4.0: An introduction to understanding Industry 4.0] [article in Turkish], *Sosyal Araştırmalar Vakfı Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1, Sayfa 34-44, 2017.
31. Ejsmont, K., Gladysz, B., Kluczek, A., “Impact of Industry 4.0 on Sustainability-Bibliometric Literature Review”. *MDPI*, Vol.12, Issue 14, Pages 1-29, 2020.
32. Öztürk, E., Koç,K.H., “ Endüstri 4.0 ve Mobilya Endüstrisi” , [Industry 4.0 and the Furniture Industry] [article in Turkish], *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi* , Cilt.6, Sayı 3, Sayfa 786-794, 2017.
33. Yıldırım, B., “İşletmelerde Endüstri 4.0 Dijital Dönüşüm Süreci ve Çalışan Motivasyonuna Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, [Industry 4.0 Digital Transformation Process in Businesses and Its Effects on Employee Motivation] [Thesis in Turkish], *Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli*, 2020.
34. Demirci, E., “Endüstri 4.0 Sürecinde Dijital Dönüşüm ve Sosyoekonomik Yansımalar Bağlamında İnsan Kaynaklarının Dönüşümü: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım”, Yüksek Lisans Tezi, [Digital Transformation in the Industry 4.0 Process and Human Resources Transformation in the Context of Socioeconomic Reflections: An Interdisciplinary Approach] [Thesis in Turkish], *Marmara Üniversitesi, İstanbul*, 2019.